

Bilaga 2.1 Blankett för rapportering av miljöprogrammets delmål

Uppföljning av Stockholms miljöprogram 2012-2015

Nämnd:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beskriv nämndens arbete med delmålet, var gärna kortfattad och koncis- mellan 1000 och 1800 tecken inklusive blanksteg. Nämndens beskrivning av arbetet med delmålet bör exempelvis innehålla följande delar:

- Hur har nämnden arbetat under 2013 med delmålet?
- Nämnden prognos för delmålet 2012-2015?
- Vilka är de viktigaste åtgärderna för att nå måluppfyllelse?
 - Nyckelaktörer/samarbetspartners
- Vad krävs (eller saknas) för instrument för att nå måluppfyllelse?
- Indikatorernas effektivitet/lämplighet

Delmål:

1.2 Stadens egna fordon ska vara miljöbilsklassade och köras på förnybart bränsle, och av stadens upphandlade transporttjänster ska miljöfordonsandelen öka

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att målet kommer att uppnås helt inom programperioden.

Sedan januari 2013 gäller en ny miljöbilsdefinition. Utsläppsgränsen har skärps samtidigt som hänsyn också tas till fordonets vikt. Det betyder att kraven skärps på små bilar men också att en del större som inte tidigare godkänts som miljöbilar nu kan kvala in. Den nya riktgränsen är 95 gram koldioxid/km för fossilbilar och 150 gram/km för fordon som körs på gas och etanol. Men i praktiken är utsläppsgränsen lägre för lättare bilar och högre för tyngre enligt en formel.

Av alla fordon staden har köpt eller ingått leasingavtal för under 2013 är 89 procent miljöbilar. Tidigare har vi nått nästan 100 procent men under 2013 var utbudet av miljöbilar för lätta transportfordon begränsat. Staden har därför införskaffat ett antal gaslastbilar, som inte klarade miljöbilsdefinitionen. Stadens egen fordonsflotta, specialfordon undantagna, utgörs idag till 97 procent av miljöfordon, d.v.s. att fordonet definierades som en miljöbil vid inköpstillfället. Dessutom uppfyller 50 procent av fordonsflottan den nuvarande miljöbilsdefinitionen. Andelen elbilar och laddhybrider i stadens flotta ökar stadigt och låg 2013 på nästan 8 procent.

Målet att tankningsgraden ska ligga på 85 procent miljöbränsle bedöms uppnås. Målet är redan i dag uppfyllt för etanol (87 procent), och nästan för fordonsgas (83 procent).

Målet att minst 55 procent av Stadens upphandlade transporttjänster ska utföras med miljöfordon saknar ännu system för uppföljning. Under 2013 och 2014 arbetar miljöförvaltningen tillsammans med serviceförvaltningen framför allt med att ställa relevanta miljökrav i varje central transportupphandling i staden samt att förankra en modell för miljökrav i kommande upphandlingar. Miljöförvaltningen fungerar även som rådgivare för förvaltningar och bolag i vissa av deras egna upphandlingar där transporter är inkluderade. Parallellt pågår arbete med att ta fram en indikator för uppföljning av målet.

Alla godstransporter och entreprenader som upphandlas av Stockholms stad eller aktör med fullmakt från staden har idag miljökrav på fordonen för att reglera utsläppen av NOx och partiklar. I Trafikkontorets upphandlingar av avfallstransporter har man länge arbetat med miljökrav även för utsläpp av klimatgaser genom att ställa krav på att förnybara drivmedel ska användas för en viss andel av transporterna. För personbilar har under senare år i flera fall ställts krav på miljöfordon samt andel transportsträcka med miljöbränsle. Under 2013 har staden även formulerat krav på tunga miljöfordon i pågående upphandlingar.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
1.2.1	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon.	100 %	97 %
1.2.2	Andel miljöbränsle i stadens miljöbilar	85 %	Etanol 87 % Fordonsgas 83 %
1.2.3	Andel av de bilar som Stockholms Stad köpt/leasat varje år, som är miljöbil vid det aktuella anskaffningstillfället.	100 %	89 %
1.2.4	Andel av stadens upphandlade transporter som är miljöbilsklassade		Se kommentar ovan

Delmål:**1.3 Miljökvalitetsnormerna för luft ska uppnås**

Målet bedöms uppfyllas Ej (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet inte kommer att uppnås inom programperioden.

PM10-halterna i staden har minskat de senaste åren tack vare att dubbdäcksandelen har minskat, men även genom dammbindningsåtgärder som mot slutet av 2013 intensifieras till att omfatta de 34 huvudgator där normen beräknas överskridas. 2012 klarades normen vid samtliga mätstationer. År 2013 överskreds emellertid dygnmedelnormen för PM10 vid mätstationerna i gatunivå på Hornsgatan, Folkungagatan och Norrlandsgatan. På Sveavägen klarades normen. År 2014 har överskridanden hittills varit få, både på grund av dammbindningsåtgärder och en i stort sett snöfri senvinter. Under mer snörika år byggs depåer av slitagepartiklar upp vilket orsakar mycket höga halter när dessa frigörs då vägbanan torkar upp. På Essingeleden, där dammbindning inte kan göras lika frekvent på grund av halkrisken, finns heller inte denna tydliga depåeffekt och därför bedöms normen bli svår att klara på Essingeleden år 2015.

För kvävedioxid har halterna minskat mycket sedan början på 90-talet men inte tillräckligt för att nå miljökvalitetsnormerna i gatunivå. Länsstyrelsens fastställda åtgärdsprogram för kvävedioxid från år 2012 bedöms inte vara tillräckligt för att normen ska klaras kommande år. Den kraftiga ökningen av dieselfordon kan dessutom leda till att halterna inte fortsätter minska. För att klara normen vid samtliga mätstationer krävs åtgärder som minskar trafiken i staden. Utökad efterlevnad av nuvarande miljözoner för tunga fordon är ett steg i rätt riktning. Striktare miljözoner som omfattar både tunga och lätta fordon är också en möjlig åtgärd.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
1.3.1	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 µg/m ³	7 dygn	74 dygn (Hornsgatan)
1.3.2	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM ₁₀) överskrider 50 µg/m ³ .	35 dygn	52 dygn (Folkungagatan)
1.3.3	Andel personbilar med dubbdäck i Stockholmsområdet.		Hornsgatan 30 % Infartstrafik 55 %

Delmål:

1.6 Nya personbilar som säljs ska till minst 20 procent vara miljöbilar. 10 procent av nyregistrerade tunga fordon ska vara miljölastbilsklassade. Försäljningen av miljöbränslen ska uppgå till 16 procent.

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer sammantaget att delmålet uppnås delvis till 2015.

20 procent miljöbilar

Sedan januari 2013 gäller en ny miljöbilsdefinition (se delmål 1.2). Andel nyregistrerade miljöbilar i Stockholms län var strax under 12 procent under 2013. Utifrån det läget bedöms det som tveksamt att målet om 20 procent uppnås till 2015. Samtidigt anger Bilswedens statistik drygt 20 procent nyregistrerade miljöbilar i Stockholms län för januari och februari 2014. Bilswedens statistik brukar ligga någon procentenhet högre än den statistik som staden sammanställer, men indikerar ändå en kraftig ökning under 2014. Det är för tidigt att säga om det är en ökning som håller i sig.

Det som talar för att målet uppnås är att fler miljöbilsmodeller introduceras på marknaden. Det som talar emot är att det råder en oklarhet kring vilka styrmedel som ska gälla. Eftersom de specifika incitamenten för biodrivmedelsdrivna bilar har tagits bort utgör snåla dieslar en stor andel av miljöbilsantalet, ca 50 procent för 2013.

Under 2013 planerar Stockholms stad installera 100 publika normalladdare och 10 snabbaddare, vilket är en positiv signal till elbilsmarknaden. Positivt är också stadens nyligen antagna miljöfordonstrategi som bedöms stärka miljöbilsarbetet och förtydliga ansvaret inom staden. Samtidigt är stadens rådighet relativt begränsad. För att miljöbilsandelen ska kunna öka snabbare de närmaste åren behöver regeringen ta fram fler konkreta verktyg för kommunerna utifrån statens utredning om fossilfri fordonstrafik 2050.

10 procent miljölastbilar

2012 års andel nyregistrerade miljölastbilar i Stockholms län låg på 7 procent men var en engångsföreteelse som kan härledas till att en större organisation bytte ut hela sin fordonsflotta. Under år 2013 var andelen åter nere på nivåer kring 3,5 procent.

Brist på styrmedel för miljölastbilar, både för själva fordonen men också för drivmedelsinfrastruktur samt hög sårbarhet kring nyinvesteringar gör att det sannolikt blir svårt att nå målet om 10 procent inom två år. Verktyg som används för att målet ska uppnås är ett allt större fokus på miljökrav i transportupphandlingar, både i Stockholms stad och andra organisationer, men det är tveksamt om utvecklingen går tillräckligt fort för att målet ska uppnås till 2015. Staden arbetar under 2014 med att kommunicera erfarenheter från Cleantruckprojektet, som har förmedlat bidrag till åkerier som investerat i miljölastbilar.

16 procent miljöbränslen

I dagsläget är det möjligt att tanka förnybart bränsle på ca 95 procent av tankställena inom Stockholms stad. Miljöförvaltningen för samtal med oljebolagen i syfte att få till stånd flera nya tankställena för förnybart drivmedel för tunga fordon. År 2012 låg andelen sålt miljöbränsle på knappt 11 procent av drivmedelsförsäljningen i länet. Målet att nå 16 procent till 2015 bedöms som osäkert. Positivt är att allt fler biodrivmedel introduceras på marknaden (bland de senaste HVO, ett biodiesel). Men samtidigt finns risk att den kvotplikt som planeras i Sverige kommer att innebära att andelen biodrivmedel som låginblandas i bensin och diesel kommer att sjunka på riksnivå. I Stockholm bedöms andelen dock fortsätta att öka något på grund av att bensinbolagen prioriterar en högre inblandning i Stockholmsområdet. Bland de höginblandade biodrivmedlen bedöms biodiesel öka starkt, etanol minska starkt medan biogasen fortsätter att långsamt öka.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
1.6.1	Andel av de nya personbilar som säljs som är miljöbilar i Stockholms län.		12 %
1.6.2	Andel miljöbränsle i Stockholms län.	11 % (2012)	11 % (2012)
1.6.3	Antal miljöbilar i trafiken i Stockholms län.		145 150 st
1.6.4	Andel tankställen med miljöbränslen		97 %

Delmål:**1.7 Trafikbullret utomhus ska minska**

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås. Staden har under 2013 utarbetat ett förslag till femårigt åtgärdsprogram i enlighet med förordningen om omgivningsbuller. Om programmet genomförs kommer det att medverka till att målet uppfylls. Bland annat ska ljudmiljön i fem rekreatiomsområden förbättras till 2018.

Viktiga åtgärder för att nå målet är bullerdämpande vägbeläggningar, åtgärder i den fysiska planeringen samt satsningar på skärmar och vallar.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
1.7.1	Årsmedelvärde för bullernivån i Observatorielunden.		54,2 Leq (2011)
1.7.2	Årsmedelvärde för bullernivån på Sveavägen.		65,3 Leq

Delmål:**2.3 Andelen ekologiska livsmedel som staden köper in ska uppgå till minst 25 procent**

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kan uppnås till 2015 om förbättringstakten ökar.

Inköpen av ekologiska livsmedel inom kommunorganisationen ökade med en procentenhet mellan 2012 och 2013 och är nu uppe i 19 procent. Denna förbättringstakt är för långsam för att målet ska uppnås 2015. Samtidigt pågår ett aktivt arbete bland förvaltningarna. Fem stadsdelsnämnder redovisar att de redan 2013 uppnår 25-procentsmålet. Dessa är Skarpnäck, Östermalm, Södermalm, Enskede-Årsta-Vantör och Älvsjö stadsdelsnämnd. Utbildningsförvaltningen som är den dominerande inköparen av livsmedel bedömer att de kommer att uppnå målet 2015.

Andelen ekologiska livsmedel för Stockholms stad ligger något under genomsnittet för offentlig sektor i Sverige som är 21 procent enligt EkoMatCentrums enkät. En åtgärd som kan öka måluppfyllelsen är att införa principiella riktlinjer för vissa varugrupper. Om samtliga förvaltningar skulle köpa ekologiskt kaffe skulle detta öka den totala ekoandelen med åtminstone en procentenhet.

Uppgifterna hämtats från ekonomisystemet och kompletteras av mer exakta uppgifter från de sex största leverantörerna. Dessa leverantörer står tillsammans för 82 procent av stadens livsmedelsinköp. Statistiken omfattade inte inköp av färdig måltid, så kallad måltidsentreprenad.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
2.3.1	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	19 %	19 %

Delmål:

2.4 Spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen från hushåll, handel, byggande och andra aktörer i Stockholm ska minska
Målet bedöms uppfyllas (ej/delvis/helt)

Stockholm Vatten ansvarar för uppföljningen av delmålet. Nedan redovisas utfallet av de indikatorer som miljöförvaltningen följer kontinuerligt.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
2.4.1	Andel av sex utvalda metaller som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam		83 %
2.4.2	Andel av elva utvalda organiska ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam		82 %

Delmål:

3.1 Staden ska genom energieffektiviseringar minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst 10 procent

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kan uppnås.

Energianvändningen per kvadratmeter i stadens byggnader har minskat med 5,0 procent (klimatkorrigerat) mellan 2011 och 2013 vilket är i linje med nödvändig effektiviseringstakt utifrån målsättningen 2015.

Den totala volymen inköpt energi för byggnader och verksamheter, men exklusive drivmedel till fordon, har minskat med 5,5 procent mellan 2011 och 2013.

Elanvändningen är oförändrad medan energi för uppvärmning minskat som resultat av målmedvetet energisparande.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
3.1.1	Energianvändning per m ² /år i stadens nämnder och styrelser	188 kWh/m ²	188 kWh/m ²
3.1.2	Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar	2051 GWh	2043 GWh

Delmål:

3.2 Upphandlad el i stadens egna verksamheter ska uppfylla kraven för miljömärkning

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås helt. Målet uppnåddes redan 2012. Sedan dess köper samtliga nämnder och bolag uteslutande miljömärkt el.

Stockholm Vatten och trafik- och renhållningsnämnden handlar ursprungsmärkt vattenkraft vilket kan jämföras med Miljöstyrningsrådets kriterier.

Elanvändningen har dock inte minskat under programperioden.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
3.2.1	Elanvändning per m ² /år i stadens nämnder och styrelser	minska	42 kWh/m ² (fastighetsel)
3.2.2	Andel miljömärkt el		100 %

Delmål:**3.5 Staden ska verka för att utsläppen av växthusgaser minskar till högst 3,0 ton CO2e per stockholmare.***Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)*

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås till 2015.

Växthusgasutsläppen i Stockholm beräknas till 3,2 ton per invånare för 2011. Beräkningar baserade på delvis preliminär statistik ger 3,0 ton per invånare för år 2012, vilket är i linje med målet för 2015. Dock ökade kolanvändningen i Värtaverket 2013 vilket kan komma att påverka 2013 års värden negativt.

Den enskilt viktigaste åtgärden är att fasa ut hälften av kolanvändningen i Värtaverket med hjälp av inblandning av biobränslen. Måluppfyllelsen är även beroende av att andra mål i miljöprogrammet uppnås. Det är viktigt att energieffektiviseringar i fastigheter genomförs, både i stadens egna fastigheter och i det övriga fastighetsbeståndet. Utöver bostadssektorn är det viktigt att öka andelen kollektivtrafikresenärer och minska andelen fossilt drivna transporter.

Stockholms stad har ett långsiktigt mål att vara fossilbränslefritt till år 2050. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram en Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 som beslutats av kommunfullmäktige. En förutsättning för att målet ska uppfyllas är att utsläppen av växthusgaser minskar med i snitt 2,5 procent per år, eller med 10 procent under programperioden.

Fortum värme investerar stort i ett nytt bioeldat kraftvärmeverk i Värtan som beräknas tas i drift 2016. Detta ger möjlighet att halvera koldioxidutsläppen från värtaverken.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall
3.5.1	Utsläpp av växthusgaser per invånare		3,2 ton/inv 2011 3,0 ton/inv 2012 (preliminärt)
3.5.2	Växthusgasutsläpp per stockholmare från transporter i Stockholm.		1,19 ton/inv 2012

Delmål:**4.1 Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för den biologiska mångfalden ska stärkas och utvecklas***Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)*

Miljöförvaltningen bedömer sammantaget att delmålet delvis uppnås till år 2015.

Stockholm har ca 3.500 hektar park- och grönområden. En del av denna yta har särskild betydelse för den biologiska mångfalden. Under 2013 har 4,5 hektar av den ekologiskt särskilt betydelsefulla grönsstrukturen ianspråktagits för bostadsbebyggelse. Totalt under programperioden har hittills 6,5 hektar åtgått inom denna struktur. Siffror på utbyggnad av vägar och spår saknas men åtgången bedöms vara relativt liten för 2013. Under 2014 genomför miljöförvaltningen en fördjupad analys av vilka ekologiska funktioner som påverkats på grund av exploateringen. Resultatet från analysen ska ge bättre underlag till kommande bedömningar.

Å andra sidan pågår bildandet av tre nya naturreservat som bedöms komma till stånd under programperioden: Älvsjöskogen naturreservat (65 hektar), Årstaskogen-Årsta holmar naturreservat (65 hektar) och Kyrkhamn naturreservat 107 hektar. Vilket motsvarar en ökning med 6 procent.

Vissa förstärkningsåtgärder som gynnar biologisk mångfald har utförts under 2013, framför allt för groddjur. Totalt 12 groddammar har nyanlagts eller restaurerats sedan 2011, varav 5 färdigställdes 2013. Under 2013 har två grodtunnlar anlagts under Spångavägen. I Igelbäcken gjordes habitatförbättrande åtgärder för den sällsynta fisken grönling 2012.

Det är svårt att bedöma i vilken grad förstärkningarna motverkar markåtgången för bebyggelse, men

den berörda ytan är betydligt mindre och sannolikt innebär åtgärderna inte en nettoförstärkning, såsom delmålet anger.

Indikatorerna för uppföljning av naturligt förekommande fåglar och andra artgrupper håller på att utvecklas. Preliminära resultat anger att antalet fågelarter som visar tecken på häckning i stenstadens grönytor hållit sig strax över 60 arter år 2010, 2012 och 2013, medan antalet som besöker stenstaden är nästan dubbelt så många. Motsvarande antal fågelarter för hela kommunen ligger på runt 125 "häckande" och över 170 "besökande" arter för samma årtal. De smärre förändringarna mellan dessa år visar ingen tydlig trend; sannolikt behöver data från en längre period analyseras för att se någon sådan.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
4.1.2	Antal naturligt förekommande fågelarter i bebyggd miljö		111 arter
4.1.3	Antal naturligt förekommande fågelarter i hela kommunen		176 arter

Delmål:

4.3 Intrång i övriga grön- och vattenområden bör minimeras och ersättas

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet delvis uppnås till 2015. Exploateringskontoret redovisar att 80 procent av de projekt 2013 där mark med rekreativa och ekologiska värden ianspråkto, fick någon form av kompensationsåtgärd. Andelen projekt där ianspråktagen mark med ekologiska värden fick ekologiska kompensationsåtgärder låg också på 80 procent, vilket innebär en förbättring sedan 2012. Bland projekten fanns inga som ianspråktagit mark med utpekade höga naturvärden. Uppföljningen gäller slutredovisade projekt 2013, vilka var något färre till antalet jämfört med 2012.

Miljöförvaltningen ser ett utvecklingsbehov i stadens metodik för uppföljning och arbete med grönkompensation generellt. Dels behövs tydligare definitioner och samsyn av vad som avses med olika begrepp inom området, dels en förbättrad tillgänglighet till de olika ekologiska underlag som tagits fram på senare år, vilka kan vara till stor hjälp vid bedömning av kompensationsbehov. Det behöver även tas fram en "pott" av konkreta förslag till lämpliga kompensationsåtgärder för olika berörda värden och funktioner samt en mer systematisk uppföljning av i vilken grad de åtgärder som utförs innebär kompensation för de förlorade kvaliteterna.

Arbetet med grönytefaktor (som i och för sig avser kvartersmark) som tagits fram i Norra Djurgårdsstaden visar på möjligheten att hitta modeller som ger tydligare styrning av åtgärder mot ekologiska, rekreativa respektive klimatanpassningsåtgärder.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013

Delmål:

4.4 Vid förändringar i mark- och vattenområden ska dessa utformas för kommande klimatförändringar

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås delvis. Staden arbetar med klimatanpassningsfrågor på flera sätt. Stadens översiktsplan Promenadstaden innehåller skrivningar om vikten av att beakta förändrade klimatförhållanden och att hantera dagvatten på ett hållbart sätt. Stockholm har även tagit fram ett förslag till strategi för utveckling av stadens parker och natur: Den gröna promenadstaden, som är ett tillägg till Stockholms översiktsplan. Den gröna promenadstaden

antogs av Stadsbyggnadsnämnden i december 2013 men har ännu inte behandlats i kommunfullmäktige.

Höjdsättning, dagvattenstrategi och grönytefaktor har tagits fram inom Norra Djurgårdsstaden för att klimatanpassa stadsdelen. Erfarenheterna från Norra Djurgårdsstaden används sedan i andra nybyggnadsområden i staden. Ett förslag till dagvattenstrategi för hela staden, som beaktar framtida klimatförändringar, har tagits fram i en nämnd- och bolagsövergripande dagvattengrupp och kommer att behandlas i nämnder och styrelser under året.

Staden har initierat en nämnd- och bolagsövergripande klimatanpassningsgrupp som leds av kommunstyrelsen. Under 2013 togs två kunskapsunderlag fram. Dessa behandlar dels stadens pågående arbete med klimatanpassning, dels de risker som framtida klimatförändringar kan innebära för delar av staden och dess verksamheter. De två rapporterna har under 2014 sänts på remiss inom staden.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
4.4.1	Andel genomsläpplig yta		52 % (2009)
4.4.2	Andel yta med krontäckning		22,6 % (2009)

Delmål:

4.5 Skötseln av grön- och vattenområden ska stärka biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter

Målet bedöms uppfyllas delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås delvis. En enkät till skötselansvariga på stadsdelsförvaltningarna håller på att bearbetas. Svaren visar på ett aktivt arbete bland förvaltningarna, men har ännu inte kunnat sammanställas i sin helhet. En sammanvägd bedömning görs i nästa års uppföljning.

Möjlighet till finansiering är avgörande för att stadsdelarna ska kunna genomföra ett ambitiöst åtgärdsarbete.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
4.5.1	Areal mark per år där friställnings- och förnygringsåtgärder genomförts avseende ädellövträd		Data saknas ännu.

Delmål:

4.6 Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås delvis.

Tio av Stockholms vattenområden utgör idag vattenförekomster enligt vattenförvaltningen och omfattas därmed av miljökvalitetsnormer för ekologisk och kemisk status. Av dessa tio vattenförekomster uppnår endast en, Mälaren-Görväln, både god ekologisk och god kemisk status. Övergödning är genomgående orsaken till att sju av vattenförekomsterna idag inte når god ekologisk status. Fyra uppnår inte god kemisk status på grund av att halterna av tributyltenn (TBT) överstiger miljökvalitetsnormen.

Fosforhalterna i stadens sjöar uppvisar genomgående en minskande trend. 2013 hade samtliga sjöar lägre eller oförändrade fosforhalter jämfört med medelvärden för respektive sjö under 1990-talet. Detta har också medfört att vattnets planktoninnehåll har minskat i de flesta sjöar. Siktdjupet har däremot försämrats i flera sjöar, särskilt i Mälarens olika delar. En sannolik orsak är den s.k. brunifieringen som beror på ökade halter av organiskt material i vattnet (humusämnen). Möjligen är detta kopplat till pågående klimatförändring, genom ökad nederbörd och avrinning, främst under vinterhalvåret.

Bräddmängderna varierar till stor del med årsnederbörden. 2013 var denna 459 mm, vilket är betydligt under medelvärdet för SMHI:s dataserie 1961-1990, som är 539 mm. Det kan konstateras att Stockholm Vatten inte klarar att uppnå riktvärdet för bräddning räknat som 10-års medelvärde. Under 2013 bräddades en större volym till Saltsjön än Mälaren, bräddningen till småsjöarna är mycket begränsad. Den beslutade nedläggningen av Bromma reningsverk och anläggande av en ny avloppstunnel till ett utbyggt Henriksdals reningsverk medför att bräddmängderna kommer att reduceras påtagligt. Stockholm Vatten har gjort beräkningar som visar att den totala bräddmängden minskar med ca 47 %, alltså nästan en halvering. Saltsjön avlastas mest (ca 68 %), främst den Östra Hamnbassängen med en mycket kraftig minskning. Reduktionen för Mälaren blir mindre, ca 27 %, där den största reduktionen inträffar i Nockebystrand och Klubbenområdet. Vissa delar av Mälaren påverkas inte alls, såsom Riddarfjärden och Karlbergskanalen

Badvattnet vid Stockholms officiella strandbad har genomgående god kvalitet. En del avvikelser förekommer från år till år bland annat beroende på vädret under badsäsongen. Genomgående var badvattenkvaliteten sämre under 2013 jämfört med 2012. Otjänliga prover uppmättes 2013 vid 14 tillfällen, jämfört med endast 2 otjänliga prover under 2012. Totalt sett var 80 procent av proverna tjänliga utan anmärkning.

Algprovtagning genomfördes vid sju badplatser 2013. Vid fyra tillfällen uppmättes höga halter av cyanobakterier, dock inte i en sådan mängd att badet skulle behöva stängas. Orsaken till de förhöjda halterna var troligen det soliga och varma vädret under andra halvan av sommaren.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
4.6.1	Andel sjöar med minskad eller bibehållen totalfosforhalt.	100 %	100 %
4.6.2	Andel sjöar med ökat eller bibehållet siktdjup.		56 %
4.6.3	Andel högtrafikerade vägytor med rening.		45 %
4.6.4	Andel boenheter (villor/småhus) och fastigheter med reducerad dagvattentaxa		Boenheter 48,8 % Fastigheter 15,4 %
4.6.5	Bräddat avloppsvatten till Stockholms vattenområden.	325 000	392 000 m ³
4.6.6	Andel badvattenprov utan anmärkning (årsvärden).		80 %

Delmål:

5.2 Andelen farligt avfall som felsorteras ska minska

Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås inom programperioden.

Enligt den senaste miljöenkäten har andelen stockholmare som lämnar in sitt farliga avfall ökat en procentenhet till 76 procent.

Data från plockanalyser blir inte tillgängliga förrän hösten 2014. Fram till 2011 visar plockanalyser på en stadig minskning av farligt avfall som felsorteras. Andelen el-avfall som felsorteras har däremot ökat.

Enligt miljöenkäten är en stor andel, 43 procent av stockholmarna är ganska eller mycket missnöjda med möjligheten att bli av med farligt avfall. Detta visar på ett behov av förbättrad service, särskilt i innerstaden där upp till 70 procent är missnöjda. Trafikkontoret kommer därför fortsatt att öka antalet avlämningsplatser för farligt avfall, särskilt i de områden som har störst behov. Trafikkontoret har tagit fram en ny typ av miljöstation som är säkrare och mer tillgänglig både för de som lämnar och för de som hämtar det farliga avfallet. Minst tre miljöstationer per år planerar trafikkontoret att placera ut. Miljöförvaltningen har under 2013 bedrivit löpande tillsyn mot återvinningscentraler, miljöstationer, förbehandlingsanläggningar samt bedrivit tillsyn mot företag med miljöfarlig verksamhet där förvaltningen i kontakten med verksamhetsutövarna bl.a. tar upp källsortering och avfallshantering. Miljöförvaltningen har även deltagit i planeringen av nya bostadsområden där särskilt projektet Norra Djurgårdsstaden arbetat med goda lösningar för avfall och återbruk.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
5.2.4	Andelen hushåll i Stockholm som sorterar ut farligt avfall		77 %

Delmål:**5.3 Avfallet från boende och verksamma i staden ska minska och det som ändå uppstår ska nyttiggöras***Målet bedöms uppfyllas Helt (ej/delvis/helt)*

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kan uppnås till 2015. Den viktbaserade avfallstaxa som infördes 2012 är ett viktigt incitament för att öka källsorteringen och minska avfallsmängderna.

Insamlingen av matavfall har ökat kraftigt under 2013. 13 procent av matavfallet beräknas nu gå till biologisk behandling. För att nå målet om 35 procent till 2015 och det nya nationella målet om 50 procent till 2018, behöver arbetet intensifieras i snabb takt.

Under 2014 kommer trafikkontoret fortsätta arbeta med informationsinsatser och taxestyrning. För att komma åt de stora mängderna matavfall från boende i innerstaden behövs system med optisk sortering. Arbeta med detta påbörjas under 2014 och kommer att pågå under programperioden.

I stadens utredning om insamling och behandling av utsorterat matavfall, har det konstaterats att sorterings- och behandlingsanläggningar saknas för de mängder som kommunen förväntas samla in. I syfte att åtgärda detta har trafikkontoret påbörjat en utredning av en sorteringsanläggning och en förbehandlingsanläggning. Anläggningarna beräknas vara färdigställda 2017/2018.

I dagsläget finns möjlighet till återanvändning av möbler genom en upphandlad entreprenör på tre av återvinningscentralerna. Detta system kommer troligen att implementeras på samtliga av stadens återvinningscentraler.

För att se till att företag följer producentansvarsförordningen för förpackningar och tidningar har miljöförvaltningen under 2013 bedrivit tillsyn mot 9 företag. Dessa har uppmanats att ansluta sig till ett system för insamling av de förpackningar som sätts ut på marknaden.

Miljöförvaltningen har under 2013 utfört 770 inspektioner av återvinningsstationer. Syftet med kontrollerna var att granska Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTI) uppföljningssystem framförallt gällande tömningsintervaller.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013

Delmål:**6.1 Inomhusmiljön ska bli bättre***Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)*

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet delvis kommer att uppnås till 2015.

Uppgifter om bostäder med godkänd obligatorisk ventilationskontroll saknas. Bedömningen görs istället utifrån det arbete som sker vad gäller tillsyn av fastighetsägare, skolor och förskolor och andra offentliga lokaler. Stadens miljöenkät kan också användas för att beskriva status kopplat till inomhusmiljön.

Den senaste miljöenkäten visar att 11 procent av stockholmarna och 15-19 procent av boende i hyresrätt varje vecka upplever hälsobesvär som de själva kopplar till inomhusmiljön. 7 procent av stockholmarna och 10-11 procent av boende i hyresrätt anger att luftkvaliteten i den egna bostaden är dålig eller mycket dålig.

Vid miljöförvaltningens inspektioner är det vanligt att fastighetsägare får anmärkning på brister i egenkontroll av ventilationen. Under 2013 granskades 325 fastighetsägare. Av dessa fick 166 (51 procent) sådana anmärkningar.

Genom handläggning av inkomna klagomålsärenden rörande inomhusmiljö, cirka 600 per år, undanröjs olägenheter för människors hälsa.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
	Andel bostäder i staden med godkänd obligatorisk ventilationskontroll (ovk)		Data saknas

Delmål:**6.2 Radonhalterna inomhus ska minska**

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet kommer att uppnås delvis.

58 procent av alla flerbostadsfastigheter har än så länge radonkontrollerats och 84 procent av dessa har radonhalter under riktvärdet 200 Bq/m³. Andelen flerbostadsfastigheter som är mätta och klarar riktvärdet har ökat med 13 procentenheter sedan 2011. Mättakten behöver öka för att nå målet att 75 procent av flerbostadsfastigheterna ska vara kontrollerade 2015.

2012 hade 75 procent av de kommunalt ägda flerbostadshusen kontrollerade halter under 200 Bq/m³ luft. Mät- och åtgärdstakten behöver öka för att nå målet att samtliga kommunala fastigheter ska klara riktvärdet 2015.

2013 hade 63 procent av förskolelokalerna och 51 procent av skollokalerna kontrollerade halter under 200 Bq/m³. Statistiken avser endast de mätningar som hittills granskats av miljöförvaltningen - i realiteten är antalet "klara" större. Målet att samtliga skolor och förskolor ska klara riktvärdet bedöms kunna uppnås om mät- och åtgärdstakten ökar.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
6.2.1	Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft		49 % är kontrollerade och godkända. 9 % kontrollerade, ej godkända.
6.2.2	Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har radonhalt under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft		75 % är kontrollerade och godkända 2012
6.2.3	Andel förskolor och skolor som har radonhalt under 200 Bq/m ³		63 % av förskolor och 51 % av skolor är kontrollerade och godkända.

Delmål:**6.3 Bullernivåerna inomhus ska minska**

Målet bedöms uppfyllas Delvis (ej/delvis/helt)

Miljöförvaltningen bedömer att delmålet delvis kommer att uppnås 2015. Målbedömningen grundas på de insatser som kontinuerligt vidtas mot buller från trafik och olika verksamheter.

30 procent av stockholmarna uppger att de besväras mycket eller väldigt mycket av buller i sin bostad. Mest besväras de av vägtrafikbuller.

Enligt en prioriteringsordning har stadens fastighetsägare möjlighet att få bidrag för att utföra ljuddämpande fasadåtgärder. Genom dessa åtgärder minskar antalet personer som utsätts för höga trafikbullernivåer år för år.

Antalet inkomna klagomål gällande buller har minskat de senaste åren, trots den ökande befolkningens mängden. Nya fastigheter som byggs har generellt bättre ljudisolering än äldre fastigheter vilket gör att andelen bostäder med bra ljudisolering ständigt ökar.

Indikatorer

Nr	Indikator	Årsmål 2013	Utfall 2013
6.3.1	Andel av dem som utsätts för bullernivåer på över 62 dBA vid fasad som fått sänkta bullernivåer från vägtrafik genom riktade bullerskyddsåtgärder		91 %
6.3.3	Antal personer som utsätts för trafikbullernivåer inomhus över 30 och 35 dBA ekv ljudnivå.		Över 30 dBA 90 000 Över 35 dBA 13 000

